

ІНВЕСТУВАННЯ БІЗНЕСУ У ЛЬВІВСЬКОМУ РЕГІОНІ В ПЕРІОД ВІЙНИ

©2022 **ВАТАМАНЮК-ЗЕЛІНСЬКА У. З., ДЕРБІНА Р. В.**

УДК 330.322.16
JEL Classification: O18; E62

Ватаманюк-Зелінська У. З., Дербіна Р. В. **Інвестування бізнесу у Львівському регіоні в період війни**

Мета статті полягає у дослідженні проблем релокації та функціонування бізнесу у Львівському регіоні, а також визначенні пріоритетів його інвестування в період воєнного стану. Аналізуючи нормативно-правову документацію з питань інвестування економіки Львівського регіону у воєнний час, встановлено потребу удосконалення стратегічного планування регіонального розвитку з урахуванням інвестиційної підтримки релокованих підприємств залежно від виду їх діяльності та пріоритетів соціально-економічного розвитку Львівщини. У результаті дослідження було виділено нові стимули для активізації підприємницьких ініціатив серед безробітних, у тому числі тимчасово переміщених осіб, що забезпечувало б економічний ефект підприємницької діяльності, нівелюючи ризики, пов'язані із започаткуванням ними власної справи. Для цього запропоновано використовувати нефункціонуючі об'єкти комунальної власності, розташовані на промислових землях у межах Львівського регіону, шляхом надання їх в оренду новозареєстрованим ФОПам з числа безробітних. Орендна плата за використання таких площ може компенсуватися обсягом допомоги по безробіттю, у тому числі одноразовою її виплатою для організації безробітними підприємницької діяльності. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є визначення економічної ефективності інвестиційних вкладень у розвиток релокованого бізнесу Львівського регіону в поствоєнний період.

Ключові слова: інвестування, стратегії, пріоритети, релокація, бізнес.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-3-98-103>

Табл.: 2. **Бібл.:** 8.

Ватаманюк-Зелінська Уляна Зеновіївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансового менеджменту, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: watamanyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4971-5763>

Дербіна Рома Віталіївна – магістр, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: derbinalilia8@gmail.com

UDC 330.322.16
JEL Classification: O18; E62

Watamanyuk-Zelinska U. Z., Derbina R. V. Investing in the Business in the Lviv Region During the War

The purpose of the article is to explore the problems of relocation and functioning of businesses in the Lviv region, as well as to define the priorities of the related investment during the period of martial law. Analyzing the regulatory and legal documentation on investment in the economy of the Lviv region during wartime, the need to improve the strategic planning of regional development is determined, taking into account the investment support of the relocated enterprises depending on the type of their activities and priorities of socioeconomic development of the Lviv region. As a result of the carried out research, the authors highlight new incentives to intensify entrepreneurial initiatives among the unemployed persons, including temporarily displaced persons, which would ensure the economic effect of entrepreneurial activity, leveling the risks associated with starting an own business. To do this, it is proposed to use non-functioning objects of communal property located on industrial lands within the Lviv region by leasing them to newly registered individual entrepreneurs from among the unemployed ones. The rent for the use of such areas can be compensated by the amount of unemployment compensations, including the one-time payment for the organization of business activities on the part of unemployed. Prospects for further research in this direction are to determine the economic efficiency of investments in the development of relocated businesses in the Lviv region in the postwar period.

Keywords: investment, strategies, priorities, relocation, business.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 8.

Watamanyuk-Zelinska Uliana Z. – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of the Department of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: watamanyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4971-5763>

Derbina Roma V. – Master, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: derbinalilia8@gmail.com

Вступ. Сьогодні для України існує необхідність адаптації до умов воєнного стану. Це стосується всіх державних інституцій, Збройних сил України, національної економіки та населення. Військові дії зумовлюють і потребу перегляду підходів до бюджетного інвестування. Вони визначають, які механізми є надійними, але не були використані своєчасно, а які неефективні взагалі. Це показує, наскільки актуальною є диверсифікація інвестицій в умовах дефіциту бюджетних ресурсів, зокрема у регіонах України, де відбувається релокація підприємств. Водночас існує потреба перегляду інвестиційних стратегій і пріоритетів, на які орієнтувалися «тилові» регіони до початку воєнних дій. Це пов'язано із процесами залучення додаткових коштів для інвестування від зарубіжних партнерів, що сприятиме відновленню функціонування українського бізнесу, а отже, формуванню механізму відбудови національної економіки. Адже саме інвестування є основним інструментом держави в питаннях відродження та підтримки бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання бюджетного інвестування досліджували такі вчені: Васильців Т. Г., Кириленко В. І., Майорова Т. В., Затонацька Т. Г., Кириленко О. П., Малиняк Б. С., Ватаманюк-Зелінська У. З. та ін. Проте війна росії проти України та впровадження воєнного стану потребує додаткових досліджень у питаннях державної та регіональної підтримки бізнесу інвестиціями.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зважаючи на велику кількість досліджень у сфері інвестування, сьогодні саме релокація бізнесу потребує визначення нових інструментів інвестиційної підтримки з урахуванням виду діяльності нових підприємств. При цьому необхідно враховувати регіональний аспект дислокації підприємств із урахуванням наявності сировинної бази і нових ринків збуту, збереження та створення робочих місць. Львівщина є однією з областей, які сприяють

релокації виробничих потужностей підприємств із територій активних бойових дій. Тому інвестиційна стратегія регіону вимагає доопрацювання із метою стимулювання розвитку бізнесу та фінансової підтримки релокованих підприємств.

Мета статті – дослідження проблем релокації та функціонування бізнесу у Львівському регіоні, визначення пріоритетів його інвестування в період воєнного стану.

Для досягнення визначеної мети було застосовано комплекс методів і прийомів: аналіз, синтез, узагальнення. Емпіричні методи використовувалися при дослідженні нормативно-правової документації (концепції, постанови, рішення) з питань інвестування економіки Львівського регіону у воєнний час. На основі сукупності порівняльно-правового і системно-функціонального методів розглянуто «Програму підтримки бізнесу у Львівській області на період воєнного стану» та «Концепцію соціально-економічної адаптації Львівщини до умов воєнного стану та стратегічних напрямів економічного відродження на післявоєнний період».

Виклад основного матеріалу. Сьогодні дуже важко передбачити терміни та наслідки військових дій на території України. Зрозуміло, що знижується ділова активність підприємств у північно-східних і південних областях України, проте в західних регіонах та саме у Львівській області спостерігається в цьому питанні протилежний рух. Львівщина займає високу позицію ділової активності серед інших регіонів.

У період воєнного стану реєстрація нового бізнесу у Львівському регіоні продовжує позитивну тенденцію. Станом на березень-квітень 2022 р. зареєстровано 1807 суб'єктів новоствореного бізнесу, а коефіцієнт активності на 10 тис. населення склав 7,21 (друге місце по Україні, після міста Києва) (табл. 1) [2].

Таблиця 1

Порівняння регіонів України за часткою новоствореного бізнесу та коефіцієнтом активності (на 10 тис. населення), березень-квітень 2022 р.

Регіон	Період	
	березень-квітень 2022 р.	Коефіцієнт активності (нові суб'єкти господарської діяльності на 10 тис. населення)
1	2	3
Україна	16890	4,44
місто Київ	2707	9,13
Львівська обл.	1807	7,21
Київська обл.	1017	5,70
Хмельницька обл.	697	5,58
Чернівецька обл.	495	5,51
Полтавська обл.	674	4,89
Івано-Франківська обл.	650	4,76
Тернопільська обл.	478	4,62
Черкаська обл.	528	4,45
Волинська обл.	449	4,36
Дніпропетровська обл.	1312	4,15
Харківська обл.	1096	4,14

Продовження табл. 1

1	2	3
Рівненська обл.	466	4,05
Вінницька обл.	618	4,02
Одеська обл.	904	3,81
Житомирська обл.	420	3,49
Закарпатська обл.	425	3,39
Кіровоградська обл.	309	3,33
Запорізька обл.	540	3,22
Сумська обл.	284	2,68
Миколаївська обл.	277	2,49
Чернігівська обл.	239	2,43
Донецька обл.	260	1,37
Херсонська обл.	132	1,29
Луганська обл.	90	1,24

Джерело: складено на основі [2].

Основними причинами позитивної зміни бізнес-привабливості Львівського регіону в період воєнного стану є: значна кількість внутрішньо переміщених осіб, надійність захисту з боку сил територіальної оборони, формування ефективної адаптаційної політики та інструментів підтримки бізнесу, вирішення логістичних питань тощо. Слід зазначити, що місцевий та релокований бізнес високо оцінює створення умов ведення та підтримки підприємницької діяльності у Львівському регіоні у період воєнного стану (швидко приймання та опрацювання запитів бізнесу на релокацію, пропозиції виробничих приміщень, надання консультацій тощо).

Станом на 26 липня 2022 року Львівщина – перша в Україні за кількістю релокованих підприємств. Так, у Львівську область переїхали 193 підприємства з територій, де тривають активні бойові дії. З них 115 – уже повноцінно відновили роботу. Завдяки релокації підприємств на Львівщині вдалось створити 4511 робочих місць (табл. 2) [5]. Проте ця робота активно продовжується, і вже станом на 18 серпня 2022 року релоковано 203 підприємства, із них 130 суб'єктів розпочали діяльність та ними створено 4800 робочих місць (табл. 2).

Таблиця 2

Стан релокації підприємств у Львівському регіоні, лютий-серпень 2022 року

Показники релокації	Період	
	лютий-липень 2022 року (к-сть)	лютий- серпень 2022 року (к-сть)
Релоковано підприємств	193	203
Релоковані підприємства, що розпочали діяльність	115	130
Створені робочі місця релокованими підприємствами	4511	4800

Джерело: складено на основі [5]

Львівська область розглядається як тилловий регіон у період воєнного стану, і тому основні завдання її органів місцевого самоврядування та військової адміністрації: надати притулок для внутрішньо переміщених осіб; організувати гуманітарну допомогу; вирішити питання релокації підприємств; забезпечити роботу регіонального бізнесу. Також існує необхідність забезпечення оборони у разі загострення військових дій та вирішення безпекових питань для населення області. Час також вимагає забезпечення ефективного функціонування економіки нашого регіону, зокрема: збереження виробництва, робочих місць; забезпечення роботи релокованих підприємств; підтримки підприємств, які виробляють продукцію на експорт, продукцію соціального значення та продукцію військового призначення. Водночас необхідні реальні бюджетні інвестиції для післявоєнного відновлення. Виконання поставлених завдань потребує інвестиційної підтримки таких процесів.

У зв'язку із цим Департамент економічної політики Львівської обласної військової адміністрації розробив «Програму підтримки бізнесу у Львівській області на період воєнного стану». Її фінансування здійснюється в межах виділених асигнувань з обласного бюджету, а також державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством. Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації цієї програми – 50 000 тис. грн, які спрямовуються на [7]:

- надання безповоротної фінансової допомоги підприємствам, що здійснили переміщення та реєстрацію на території Львівської області – 25 000 тис. грн;
- ваучерну підтримку бізнесу на маркетингові цілі та сертифікацію продукції – 5 000 тис. грн;
- надання безповоротної фінансової допомоги для закупівлі обладнання підприємствам харчової, легкої, машинобудівельної промисловості – 20 000 тис. грн.

Крім того, якщо виробниче підприємство релоковано та перереєстроване на території Львівської області, то без-

поворотна фінансова допомога становить 100000 грн. Також воно має право на отримання додаткових 100000 грн, за умови, що ним буде створено не менше 20 робочих місць під час воєнного стану.

Для мікро- та малого бізнесу на час воєнного стану передбачена ваучерна підтримка, яка становить не більше 50 тис. грн на маркетингові ваучери, та не більше 80 тис. грн на ваучери для сертифікації продукції. Важливо, що частка власних витрат суб'єктів господарювання на отримання послуг повинна становити не менше 30 % суми від загальних витрат [7].

Водночас підприємства Львівщини можуть отримати безповоротну фінансову допомогу до 500000 грн для закупівлі виробничого обладнання (для виробництва одягу, харчових продуктів, машин та устаткування; для модернізації технологічного процесу виробництва; за умови безперервної праці протягом двох років з реєстрацією на Львівщині; та створення не менше 5 робочих місць під час воєнного стану).

Львівщина зайняла перше місце в Україні за кількістю підприємств, які релокувалися. 70 % таких підприємств розмістилися у Львівському районі, 30 % – розділили між собою інші райони Львівщини. Серед компаній, які переїхали до Львівської області, переважають підприємства: легкої промисловості, торгівлі, машинобудування, металообробки, харчової промисловості.

Прикладами релокації підприємств машинобудівної галузі є: ТОВ «УК «ВІТРОПАРКИ УКРАЇНИ», у складі групи компаній ПАТ «Краматорський завод важкого верстатобудування», яке виробляє вітроустановки та здійснює генерацію та постачання електроенергії; промислова компанія «Пожмашина» – виробник спеціалізованої протипожевної техніки, в першу чергу для ДСНС України.

Прикладами релокації підприємств легкої промисловості є: MatroLuxe – виробник матраців, м'яких і корпусних меблів. Слід зазначити, що ця компанія швидко пристосувала своє виробництво до вимог воєнного стану та почала виробляти соціальні матраци, які були необхідні внутрішньо переміщеним особам, зокрема на Львівщині. Компанія «Сем Екопак» – виробник упакування для різних товарів; «Рубіжанська панчішна мануфактура». Крім того, планується будівництво нового заводу хлібобулочних виробів на території Львівського регіону інвестором зі сходу, який через війну змушений перенести свій бізнес у західний регіон. За умови реалізації цього проекту буде створено 1000 робочих місць. Таким чином, Львівський регіон стає гуманітарним хабом.

Релоковані підприємства – це нові роботодавці на території Львівського регіону, які створюють додаткові робочі місця. До сьогодні цими суб'єктами господарської діяльності було створено 4800 додаткових робочих місць. Найбільше робочих місць створило ТЗОВ «Пожмашина», ТОВ МЛ Діла, ТОВ УК Вітропарки України.

Також з бюджету Львівської області передбачено 16 млн грн на підтримку місцевого бізнесу та релокованих підприємств. Це стосується в першу чергу тих, які функціонують у харчовій, легкій, машинобудівній промисловості. Перші 900 тис. грн були виділені на підтримку фінансово-господарської діяльності таких дев'яти підпри-

ємств, кожному по 100 тис. грн: ТЗОВ «ІМЕКС МАКС», ТЗОВ «АГРО МАСТЕР ПЛЮС», ТЗОВ «БРЕНД РУМІО», ТЗОВ «КУАІНІЧІВСЬКЕ», ФОП Пивовар Сергій Леонідович, ТЗОВ «ЦІТІУС С», ТЗОВ «КІДС КЕЙТЕРІНГ КИЇВ», ТЗОВ «ПРИМА А», ТЗОВ «СНЕК ТРЕЙД ЮЕЙ». Решта коштів будуть спрямовані тридцятьма двома суб'єктам господарювання за цими ж видами діяльності на закупівлю обладнання. Сума безповоротної фінансової допомоги складає до 500 тис. грн.

Львівська обласна військова адміністрація працює над питаннями додаткової фінансової підтримки бізнесу від донорських організацій. Так, підписаний Меморандум з компанією Horizon Capital та укладено домовленість про співпрацю з агентством ПРООН щодо збільшення удвічі суми підтримки релокованим підприємствам у Львівському регіоні. Буде виділено до 500 000 доларів США програмою WNISEF безповоротної фінансової допомоги для малих і середніх підприємств, які релокували свою бізнес-діяльність із зони бойових дій до Львівського регіону.

На рівні обласного центру – м. Львова – також існує рішення про надання ваучерної допомоги бізнесу в період воєнного стану. Департамент економічного розвитку ЛМР проводить конкурс на надання інвестиційної ваучерної допомоги. Розмір такої допомоги становить до 300 000 грн. В конкурсі беруть участь юридичні та фізичні особи-підприємці, які зареєстровані на території Львівської громади та подають відповідну заявку. Це можуть бути не лише підприємства, які функціонували, але й релокований бізнес. Умовою для подачі заявки є те, що суб'єкт підприємницької діяльності виробляє продукт, надає послуги і має налагоджений технологічний процес, а також середня чисельність працюючих на підприємстві не менше 15 осіб, а середній заробіток не менший двох мінімальних заробітних плат.

Згаданий інвестиційний ваучер призначений для такого використання: придбання устаткування та обладнання, машин і механізмів, інших технологічних засобів, які задіяні у виробничому процесі; придбання будівельних матеріалів; оновлення та розширення матеріально-технічної бази підприємства; придбання та/або оренда нерухомого майна (виробничих площ, складських приміщень) [8]. Кошти передбачені на підтримку або розвиток власного бізнесу. Це буде достатньо суттєва допомога тим підприємцям, які, незважаючи на воєнний стан, функціонують, сплачують податки і, тим самим, підтримують економічний потенціал міста Львова, а отже, Львівського регіону. Прийом заявок від суб'єктів господарської діяльності проводиться до 5 вересня 2022 року.

Крім інвестиційного ваучера, продовжують діяти ваучери на релокацію та компенсацію за придбання обладнання і матеріалів, будівельних матеріалів, оновлення матеріально-технічної бази, придбання чи оренди нерухомого майна. Розмір ваучера на релокацію становить до 100000 грн, а на компенсацію – до 300 000 грн. Ваучером на релокацію можуть скористатися юридичні особи, які зареєстровані на території Львівської МТГ, виробляють продукт, надають послуги та релоковані підприємства. Ваучером на компенсацію можуть скористатися юридичні особи, які зареєстровані на території Львівської МТГ, виробляють

продукт, надають послуги. Ваучер на релокацію дає змогу отримати відшкодування на оренду приміщення, логістичні послуги, а також монтаж і ремонт обладнання. Ваучер на компенсацію дає змогу отримати відшкодування витрат на комунальні послуги, оплату вартості оренди приміщення, відновлення пошкодженого майна [6].

Як бачимо, Львівська обласна військова адміністрація та Львівська міська територіальна громада злагоджено працюють над питаннями інвестування, з метою підтримки малого та середнього бізнесу, в тому числі релокованих підприємств, в період воєнного стану та період післявоєнної відбудови. Пріоритетами інвестиційної підтримки стають підприємства військово-промислового комплексу (у тому числі машинобудування), військова інфраструктура, легка та харчова промисловість, підприємства агропромислового комплексу.

Так, на обласному рівні розроблено «Програму підтримки бізнесу у Львівській області на період воєнного стану», яка передбачає надання безповоротної та ваучерної фінансової допомоги; напрацьовано «Концепцію соціально-економічної адаптації Львівщини до умов воєнного стану і стратегічних напрямів економічного відродження на післявоєнний період», яка визначає функціонування Львівського регіону на період воєнного стану та після закінчення війни.

Заходи з реалізації Концепції матимуть позитивний коротко-, середньо- та довгостроковий вплив для основних зацікавлених сторін. Серед основних зацікавлених сторін варто виокремити, насамперед, жителів територіальних громад Львівської області, внутрішньо переміщених осіб і суб'єктів господарювання. Населення області й внутрішньо переміщені особи отримують вищий рівень життєстійкості в умовах воєнного стану шляхом підтримки економічної спроможності, безпекової та енергетичної стійкості, стимулювання економічної активності. Суб'єкти господарювання одержать стимули для провадження і підтримки своєї підприємницької діяльності. Громади отримують чітку координацію дій і підтримку щодо адаптації до умов воєнного стану, стратегічні вектори подальшого відновлення економіки і соціуму після завершення війни, а також інтеграції до європейської спільноти. Впровадження пілотних проектів, економічні досягнення можна мультиплікувати в інших регіонах України [4].

Такі інструменти створюють сприятливі умови для регіональної інвестиційної державної підтримки локального та релокованого бізнесу і стануть дієвими для використання в інших регіонах. Фінансовою підтримкою розвитку бізнесу у регіоні мають стати кошти, які будуть стягнуті з російської федерації; а також кошти від міжнародних фінансових організацій як допомога або як інвестиції в ті чи інші проекти українського бізнесу.

Висновки. Щоб подолати економічні проблеми, спричинені війною, український бізнес потребує ефективної інвестиційної підтримки. З метою забезпечення інвестування бізнесу Верховна Рада України вже працює над законопроектом про внесення змін до Закону України «Про інвестиційну діяльність». Його прийняття мало б збільшити можливість інвестиційної державної підтримки та розширити перелік видів допомоги для бізнесу. Попри те, вва-

жаємо, що законодавчі напрацювання мають виходити із потреб регіонів, передбачаючи низку інструментів, якими може скористатися відповідний орган місцевого самоврядування у межах власних повноважень.

Наприклад, ним передбачається механізм заохочення іноземних інвесторів створювати з українськими суб'єктами спільні підприємства шляхом інвестування іноземними юридичними особами та громадянами іноземних держав. Під час дії воєнного стану для таких підприємств надається гарантована державна підтримка у вигляді безоплатного надання в користування земельних ділянок державної або комунальної форми власності площею до 10 га строком від 5 до 10 років або майнових комплексів (відокремлене майно) площею до 15000 кв. м. Інвесторами можуть бути резиденти або члени іноземних фінансових установ чи організацій тих держав, які надали Україні фінансову допомогу в обсязі понад 1 млрд євро, або її еквівалента [3].

Попри те, доцільно стимулювати тимчасово безробітне активне населення працездатного віку, у тому числі тимчасово переміщених осіб для створення малих підприємств – реєстрації фізичних осіб – підприємців. Необхідно використовувати такі стимули для активізації підприємницьких ініціатив серед безробітних, які б забезпечували економічний ефект підприємницької діяльності, нівелюючи ризики, пов'язані із започаткуванням ними власної справи.

Для цього органи місцевого самоврядування можуть використовувати об'єкти, які занедбані, не використовуються та які розташовані на промислових землях в межах Львівського регіону [1]. ОМС мають повноваження для проведення законних фінансових операцій з такими об'єктами, зокрема, надаючи їх в оренду. Орендна плата може компенсуватися обсягом допомоги по безробіттю, у тому числі одноразовою її виплатою для організації безробітними підприємницької діяльності. Для організації підприємницької діяльності – створення ФОП – достатні невеликі площі об'єктів, тому такий підхід дасть змогу зменшити кількість безробітних в регіоні і стимулювати розвиток малого бізнесу. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є визначення економічної ефективності інвестиційних вкладень у розвиток релокованого бізнесу Львівського регіону в поствоєнний період. У майбутньому Львівщина має перетворитися на високо розвинутий індустріальний регіон.

ЛІТЕРАТУРА

1. Vatamanyuk-Zelinska U., Melnychenko O. The effectiveness of financial and economic regulation of land relations in the context of stimulating entrepreneurial activity in the regions of Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18 (3). P. 11–27.
2. Війна та регіони України: як змінюється привабливість для підприємців. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/novini/vijna-ta-regioni-ukraini-ak-zminuetsya-privablivist-dla-pidpriemciv>
3. Допомога для відбудови: у що та як вкладати гроші під час воєнного стану. URL: <https://mind.ua/openmind/20243279-dopomoga-dlya-vidbudovi-u-shcho-ta-yak-vkladati-groshi-pid-chas-voennogo-stanu>

4. Львівська обласна рада напрацювала Концепцію адаптації базових галузей економіки до умов воєнного стану та на післявоєнний період. URL: <https://lvivoblrada.gov.ua/news/lvivska-oblasna-rada-napracyovala-koncepciyu-adaptaciji-bazovih-galuzei-ekonomiki-do-umov-vojennoho-stanu-ta-na-pislyavojejnii-period>

5. Львівщина – перша в Україні за кількістю релокованих підприємств. URL: <https://loda.gov.ua/news/35592>

6. Підприємці у Львові можуть отримати фінансову підтримку від міста. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/292413-pidpriemtsi-u-lvovi-mozhut-otrymaty-finansovu-pidtrymku-vid-mista>

7. Програма підтримки бізнесу у Львівській області на період воєнного стану. URL: <https://loda.gov.ua/documents/17838>

8. У Львові оголосили конкурс на ваучерну підтримку бізнесу в період воєнного стану. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/292473-u-lvovi-oholosyly-konkurs-na-vauchernu-pidtrymku-biznesu-v-period-voiennoho-stanu>

REFERENCES

“Dopomoha dlia vidbudovy: u shcho ta yak vkladaty hroshi pid chas voiennoho stanu” [Recovery Aid: What and How to Invest During Martial Law]. <https://mind.ua/openmind/20243279-dopomoga-dlya-vidbudovi-u-shcho-ta-yak-vkladati-groshi-pid-chas-voiennoho-stanu>

“Lvivshchyna - persha v Ukraini za kilkistiu relokovanykh pidpriemstv” [Lviv Region is the First in Ukraine in Terms of the Number of Relocated Enterprises]. <https://loda.gov.ua/news/35592>

“Lvivska oblasna rada napratsiuvala Kontseptsiiu adaptatsii bazovykh haluzei ekonomiky do umov voiennoho stanu ta na pislyavoieynni period” [The Lviv Regional Council Developed the

Concept of Adaptation of the Basic Branches of the Economy to the Conditions of Martial Law and the Post-war Period]. <https://lvivoblrada.gov.ua/news/lvivska-oblasna-rada-napracyovala-koncepciyu-adaptaciji-bazovih-galuzei-ekonomiki-do-umov-vojennoho-stanu-ta-na-pislyavojejnii-period>

“Pidpriemtsi u Lvovi mozhut otrymaty finansovu pidtrymku vid mista” [Entrepreneurs in Lviv Can Receive Financial Support from the City]. <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/292413-pidpriemtsi-u-lvovi-mozhut-otrymaty-finansovu-pidtrymku-vid-mista>

“Prohrama pidtrymky biznesu u Lvivskii oblasti na period voiennoho stanu” [Business Support Program in the Lviv Region during the Period of Martial Law]. <https://loda.gov.ua/documents/17838>

“U Lvovi oholosyly konkurs na vauchernu pidtrymku biznesu v period voiennoho stanu” [In Lviv, a Competition Was Announced for Voucher Support for Businesses during Martial Law]. <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/292473-u-lvovi-oholosyly-konkurs-na-vauchernu-pidtrymku-biznesu-v-period-voiennoho-stanu>

“Viina ta rehiony Ukrainy: yak zminuietsia pryvablyvist dlia pidpriemtsiv” [War and the Regions of Ukraine: How Attractiveness for Entrepreneurs Is Changing]. <https://business.diia.gov.ua/cases/novini/vijna-ta-regioni-ukraini-ak-zminuetsa-privablyvist-dla-pidpriemtsiv>

Vatamanyuk-Zelinska, U., and Melnychenko, O. “The effectiveness of financial and economic regulation of land relations in the context of stimulating entrepreneurial activity in the regions of Ukraine”. *Problems and Perspectives in Management*, vol. 18 (3) (2020): 11-27.

Стаття надійшла до редакції 10.08.2022 р.